



РЕШЕНИЕ

14.03.2017

КАРАР

30-120

Тел: (8172) 30-1-48, факс: (8172) 30-1-48

с. Русское Макулово

Югары Ослан муниципаль районының Макыл авыл жирлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Макыл авыл жирлеге башлыгы А. И. Матвееваның мәғлүматын тыңлап, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Макыл авыл жирлеге советы, гамәлдәге законнарның үзгәрүенә бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында» карар проекты эшләнде, ул жирлек Советы тарафыннан хупланды, жирлек мәғлүмат стендларында һәм Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында халыкка житкерелде һәм жирлек халкы белән халык тыңлауларында фикер алышунуның барлык кирәкле процедураларын узды, дип билгеләп үтә.

Югарыда бәян ителгәннәрдән чыгып, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары һәм 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 19, 88-90 статьялары, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Макыл авыл жирлеге Уставының 19, 88-90 статьялары нигезендә

Югары Ослан муниципаль районының  
Макыл авыл жирлеге Советы

Карар итте:

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Макыл авыл жирлеге Уставына 1 нче кушымта нигезендә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертергә.
2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Макыл авыл жирлеге Уставы статьяларының яңа редакциясен расларга (2 нче кушымта).
3. Әлеге карарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен жиберергә.
4. Әлеге карарның үтөлешен тикшереп торуну Югары Ослан муниципаль районы Советының социаль-мәдәни, законлылык һәм хокук тәртибе буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәйсе,

Татарстан Республикасы  
Югары Ослан муниципаль районы  
Макыл авыл җирлеге башлыгы

А.И. Матвеева

Макыл авыл җирлеге  
Советының 2017 елның 14  
мартында кабул ителгән №  
30-120 карарына

1 нче кушымта

Югары Ослан муниципаль районы Макыл авыл җирлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр

Югары Ослан муниципаль районының Макыл авыл җирлеге Уставына түбәндәге эчтәлекле үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертергә:

1. Уставның 7.1 статьясындагы 1 пункттын түбәндәге эчтәлекле 14 пунктча өстәргә:

«14) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру»;

2. Уставның 19 статьясының 3 пунктының 1 пунктчасын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1) Җирлек уставы проекты, шулай ук әлеге уставка үзгәрешләр һәм өстәмэләр керту турында муниципаль норматив хокукий акт проекты, муниципаль берәмлек уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы конституциясе яисә законнары нигезләмәләрен әлеге уставны әлеге норматив хокукий актларга туры китерү максатларында төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелү очрактарынан тыш»;

3. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы җирлеге Уставының 43 статьясындагы 4 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4) әлеге Устав, җирлек Советы кабул иткән норматив хокукий актларга билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару һәм халыкка җиткерүне тәэмин итә, шулай ук Поселение Советының утырышлар беркетмәләренә имза сала».

4. Уставның 48 статьясындагы 7 пункттын түбәндәге эчтәлекле абзац өстәргә:

“Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында” 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыра;

5. Җирлек Уставының 75 статьясын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«75 статья. Муниципаль хокукий актларны бастырып чыгару, халыкка җиткерү һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе.

1. Җирлек Советы карарлары, әгәр карар үз карары белән башкасы билгеләнмәгән булса, кабул ителгән көннән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Салымнар һәм җыемнар турында Җирлекнең хокукий актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Җирлек Уставын кабул итү яисә әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмэләр керту турында Совет карарлары федераль законда, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Җирлек башлыгының, Башкарма комитетның хокукий актлары, әгәр актлар үзләре тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аларга кул куйган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждандар хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль хокукий актлар аларны рәсми бастырып чыгарганнан һәм халыкка җиткәргәннән соң үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокукий актта аның реквизитлары: исеме, аңа имза салу датасы (Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукий актлар өчен - шулай ук аны Жирлек Советы кабул иткән дата), теркәү номеры, хокукий акты имзалаган вазыйфаи зат исеме булырга тиеш.

5. Жирлек бюджеты турында, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында, аны юкка чыгару турында һәм аның гамәлдә булуын туктатып тору турында, жирле салымнар һәм җыемнар билгеләү турында карар, шулай ук Жирлек советы, Жирлек башлыгы, Башкарма комитеты кабул иткән башка норматив хокукий актлар аларны кабул иткән көннән алып җиде көн эчендә рәсми рәвештә басылып чыгарга һәм халыкка җиткерелергә тиеш, моңа федераль закон белән таратылуы чикләнгән белешмәләр булган муниципаль хокукий актлар яисә аларның аерым нигезләмәләре керми.

6. Шулай ук жирле референдумны билгеләү турында, Жирлекне үзгәртү, үзгәртеп кору, Жирлек башлыгын сайлау, жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап һәм законнар нигезендә башка актлар буенча норматив булмаган хокукий актлар һичшиксез рәсми бастырып чыгарылырга һәм халыкка игълан ителергә тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә рәсми бастырып чыгару һәм халыкка игълан итү мәҗбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукий актлар, аларны чыгарган органнар яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары карары буенча бастырып чыгарылырга яисә халыкка җиткерелергә мөмкин.

8. Басып чыгарганда һәм халыкка җиткергәндә муниципаль хокукий акт реквизитлары, “Волжская Новь” район газетасының чыгу датасы, Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында урнаштыру датасы, авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнашу датасы күрсәтелә.

9. Муниципаль норматив һәм башка хокукий актларны рәсми бастырып чыгару «Волжская новь» район газетасында аларның тулы текстын бастырып чыгару яисә аларның тулы текстын Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Өстәмә муниципаль норматив хокукий актлар Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Порталында Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга мөмкин.

10. Муниципаль норматив һәм башка хокукий актларны халыкка җиткерү аларның тулы текстын жирлекнең торак пунктлары территориясендә мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән аларны гомуми игътибарга җиткерүдән гыйбарәт. Күрсәтелгән мәгълүмат стендлары, аларның урнашу урыннары жирлек советы тарафыннан раслана һәм жирлектә яшәүчеләрнең норматив һәм башка хокукий актлары тексты белән каршылыксыз танышу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш. Муниципаль норматив һәм башка хокукий актлар күрсәтелгән мәгълүмат стендларында аларны урнаштыру датасыннан 30 көн эчендә булырга тиеш».

6. 97 статьяның 3 пунктының икенче җөмләсен түбәндәге редакциядә баян итәргә: «Жирлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукий акт проекты буенча тәкъдимнәрне рәсми бастырып чыгару, исәпкә алу тәртибен, шулай ук жирлек уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен әлеге норматив хокукий актларга тәңгәлләштерү максатларында әлеге уставны әлеге норматив хокукий актларга туры китерү рәвешендә яңадан торгызу рәвешендә үзгәрешләр кертелгәндә гражданның катнашуы тәртибен рәсми бастырып чыгару, игълан итү таләп ителми»;

Совет рәисе,  
Татарстан Республикасы  
Югары Ослан муниципаль районы  
Макыл авыл җирлеге башлыгы

А. И. Матвеева

Макыл авыл җирлеге  
Советының 2017 елның 14  
мартында кабул ителгән №  
30-120 карарына

2 нче кушымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Макыл авыл җирлеге  
Уставы статьяларының яңа редакциясе

Статья 7.1. Җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләргә хәл итүгә җирле үзидарә органнары хокуклары.

Җирле үзидарә органнары Җирлек түбәндәгеләргә хокуклы:

1). җирлек музейларын төзү;

2). Үз көчен югалтты;

Нотариуста булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

4). Опека һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнашу;

5). Җирлек территориясендә җирле милли-мәдәни автономияләренең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

6). Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм күрсәтү һәм җирлек территориясендә миллиәтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру.

7). Җирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә мобилизация эзәрләү чараларын оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнашу;

7.1.) муниципаль яңын сагы булдыру;

8). туризмны үстерү өчен шартлар тудыру.»;

9). кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен гамәлгә ашыручы һәм мәҗбүри тоту урыннарындагы затларга булышлык күрсәтүче иҗтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия иҗтимагый берләшмәләре оешмалары тарафыннан төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтү;

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча муниципаль торак фондыннан гражданның торак урыннары бирү;

12) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләренең сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен шартлар тудыру;

13) җирлек территориясендә яшәүче хужасыз йорт хайваннарын аулау һәм асрау чараларын гамәлгә ашыру.

14) "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында" 2016 елның 23 июнәндәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

Җирле үзидарә органнары әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләргә хәл итәргә, башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга (ул «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары

турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә аларга тапшырылмаган) хокукы, әгәр бу федераль законнарда каралган булса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенцияләреннән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән, Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан тыш, жирле бюджетлар керемнәре исәбенә кертелмәгән һәм түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре кәргән башка мәсьәләләргә хәл итәргә хокукы.

#### Статья 19. Ачык тыңлаулар

1. Халык катнашында жирле әһәмияттәгә мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары буенча фикер алышу өчен Жирлек советы, Жирлек башлыгы тарафыннан гавами тыңлаулар үткәреләргә мөмкин.

2. Халык тыңлаулары жирлек халкы, жирлек Советы яки жирлек Советы башлыгы инициативасы буенча уздырыла.

Халык яки жирлек Советы инициативасы буенча үткәрелә торган гавами тыңлаулар Жирлек советы тарафыннан билгеләнә, ә Жирлек Башлыгы инициативасы буенча - Жирлек Башлыгы инициативасы белән.

3. Халык тыңлауларына түбәндәгеләр чыгарылырга тиеш:

1) Жирлек уставы проекты, шулай ук әлегә уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, муниципаль берәмлек уставына Россия Федерациясә Конституциясә, федераль законнар, Татарстан Республикасы конституциясә яисә законнары нигезләмәләрен әлегә уставны әлегә норматив хокукый актларга туры китерү максатларында төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелү очрактарыннан тыш»;

2) Жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәләше турында хисап;

3) жирлекне үстерү планнары һәм программалары проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектлары, территорияләргә планлаштыру проектлары һәм территорияләргә ызанлау проектлары, территорияләргә төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, шулай ук жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәтләр бирү мәсьәләләре, рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылу, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мәсьәләләре. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән бер төренә жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару буенча расланган кагыйдәләр булмаганда башка шундый файдаланудагы төргә үзгәртү мәсьәләләре;

4) Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре;

5) жирле салымнар һәм җыямнар билгеләү мәсьәләләре.

4. Гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар гамәлдәгә законнарда билгеләнгән срокларда кабул ителәргә тиеш.

5. Аларны үткөрү вакытын һәм урынын күрсәтеп, гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар һәм гавами тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль хокукый акт проекты гамәлдәгә законнарда билгеләнгән срокларда халыкка җиткереләргә тиеш.

6. Гавами тыңлаулар уздыру турында карар игълан ителгән көннән һәм халыкны үткөрү көненә кадәр жирлек башлыгы халыкка гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язма тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, шул исәптән муниципаль хокукый актың гавами тыңлауларына чыгарылуы проектка төзәтмәләр һәм башка

тәкъдимнәр жибәрергә хокуклы. Жирлек башлығы кәргән тәкъдимнәрне һәм кисәтүләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр ачык тыңлауларда катнашучыларга житкерелә.

7. Халык алдында тыңлаулар гамәлдәге законнарда билгеләнгән срокларда уздырыла. Халык тыңлаулары белгечләр, экспертлар, кызыксынган затлар чакыруы белән уздырыла. Халык тыңлауларында жирлектә яшәүче һәркем катнашырга хокуклы.

8. Гавами тыңлаулар уздыру йомгаклары буенча жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, аларның компетенцияләренә муниципаль хокукый акт проектын гавами тыңлауларга чыгару кертелгән.

9. Гавами тыңлауларның нәтижәләре гамәлдәге законнарда билгеләнгән срокларда халыкка житкереләргә тиеш.

10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе жирлек Советы тарафыннан раслана торган гавами тыңлаулар турында нигезләмә белән билгеләнә.

#### Статья 43. Жирлек башлығының вәкаләтләре

Жирлек башлығы:

1) жирлек башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә, ышанычнамәсез рәвештә Жирлек исеменнән эш итә; жирлек исеменнән дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, оешмалар һәм гражданныр белән шартнамәләр төзи;

2) Жирлек Советы эшен оештыра, Жирлек Советы утырышларын чакыра һәм аларда рәислек итә;

3) Жирлек Башкарма комитеты эшчәнлегенә бер башлангыч принципларында житәкчелек итә һәм үз компетенциясенә керә торган Вәкаләтләр урынын билгеләүнең башкарма комитеты тарафыннан үтәлүе өчен шәхси жаваплылык тота;

4) әлеге Устав, Жирлек Советы кабул иткән норматив хокукый актларны билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгаруны һәм халыкка житкерүне тәэмин итә, шулай ук Жирлек Советының утырышлар беркетмәләренә имза сала.

5) Жирлек Советы һәм башкарма комитеты эшендә жәмәгәтчелек фикерен ачуны һәм исәпкә алуны тәэмин итү чараларын күрә; Жирлек Советы һәм башкарма комитеты эшчәнлегенә турында халыкка даими мәгълүмат бирә;

6) жирле үзидарә органнары тарафыннан гражданнырны кабул итүне оештыра, гражданнырның атнасына кимендә бер тапкыр шәхси кабул итүен гамәлгә ашыра, гражданнырның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

7) Жирлек средстволары белән, шул исәптән Жирлек Советының эшчәнлеген тәэмин итүгә һәм тәэмин итүгә акчалар белән, расланган Жирлек бюджеты нигезендә, банк учреждениеләрендәге Жирлекнең бюджет һәм башка сәтларын ача һәм каплай;

8) закон һәм әлеге Устав нигезендә гражданнырның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча Халыклар Советының хокукый актын кабул итүне оештыра;

9) Жирлек Советы каравына Жирлек бюджеты проектларын һәм аның үтәләше турындагы хисапларны тапшыра;



10) Жирлек Советы каравына Жирлек комплекслы социаль-икътисадый үсеш планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтөлеше турындагы хисапларны тапшыра;

11) Жәмәгать Советы раславына башкарма комитет структурасы проектын кертә, хезмәткәрләрнең иң чик саны һәм хезмәткә түләү фонды билгеләгән структура нигезендә Жирлек Башкарма комитетының штат расписаниесе раслый;

12) Жирлек муниципаль хезмәткәрләрән һәм башкарма комитетының башка хезмәткәрләрән үз вазыйфасына билгеләп куя һәм вазыйфаларыннан азат итә, аларның эшчәнлеген тикшереп тора, кызыксындыру һәм дисциплинар жаваплылык чараларын күрә;

13) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрән Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм (яисә) аны гамәлгә ашыруны тәэмин итә, аларны үтәү өчен шәхси жаваплылык тотат; тиешле законнар нигезендә һәм гамәлгә ашырыла тапшырылган дөүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

14) Елына кимендә бер тапкыр яисә Жирлек Советы таләбе буенча Жирлек Советына Жирлек Башкарма комитетының үз эшчәнлегенә һәм эшчәнлегенә турында хисаплар тапшыра;

15) дөүләт һәм башка органнардагы Жирлек мәнфәгатьләрән тәэмин итү һәм яклау чараларын күрә, Жирлек исемненән судка гариза бирә, ышанычнамәләр тапшыра;

16) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль берәмлекләр башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук әлегә Устав, Жирлек башлыгы компетенциясенә Жирлек Советы карарлары тарафыннан кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Жирлек башлыгы "Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне һәм тьюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш.

#### Статья 48. Башкарма комитет вәкаләтләре

Башкарма комитет:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- Жирлек бюджеты проектын, Халыкны комплекслы социаль-икътисадый үстерү планнары һәм программалары проектларын эшли;

- жирлекнең бюджетын үтәүне тәэмин итә, жирлекнең социаль-икътисадый комплекслы үсеш планнарын һәм программаларын үтәүне оештыра;

- Жирлек бюджетының үтөлеше турында хисап, жирлекнең социаль-икътисадый комплекслы үсеш планнарының һәм программаларының үтөлеше турында хисаплар әзерли;

- Жирлекнең икътисады һәм социаль өлкәсе торышын чагылдыра торган статистик күрсәткечләрне жыюны оештыра һәм әлегә дөүләт хакимияте органнарына законнарда билгеләнгән тәртиптә тапшыру;

2) жирлек территориясендә муниципаль милеккә идарә, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- Жирлек муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, алардан файдалану, кушу һәм арендау мәсьәләләрән хәл итә;

- Жирлек Советы карары белән билгеләнә торган очрақларда муниципаль мөлкәтне читләштерү турында тәкъдимнәрне, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәрне Совет тарафыннан килештерүгә (раслауга) кертә;

- Жирлекнең икътисадый һәм социаль үсешендә муниципаль милектәге предприятиеләр, оешмалар белән хезмәттәшлек турында шартнамәләр төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек рәвешләрендәге предприятиеләр төзүгә ярдәм итә;

- Жирлек советы билгеләгән тәртип нигезендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, аларның эшчәнлегенә максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль учреждениеләрне финанслауны тәмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм предприятиеләрне үзгәртеп оештыру һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен биләгән вазыйфасыннан азат итә;

- муниципаль заказны төзи һәм урнаштыра; муниципаль заказның үтәлешен тикшереп тора; Жирлекне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәт күрсәтү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәт күрсәтүләр буенча эшләр заказчысы булып тора, халыкның үз матди һәм финанс чараларын кулланып, башка эшләрне башкаруга заказчы булып тора;

3) территорияль планлаштыру, жирдән һәм башка табиғый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирә табигать мохитен саклау өлкәсендә:

- Жирлекнең генераль планы проектын һәм жирлекнең башка шәһәр төзелеше документациясе проектларын эшли һәм Совет раславына кертә, аларны гамәлгә ашыруны тәмин итә;

- жирлек территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда объектлар төзелешенә, аларны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирә;

- муниципаль милектә булган жирләрдән рациональ файдалану һәм саклауны планлаштыруны һәм оештыруны гамәлгә ашыра;

- Жирлек жирләреннән файдалануга жир контролен гамәлгә ашыра;

- халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, тиешле органнарға предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы гамәлләре турында хәбәр итә;

- жирлек территориясендә жирле әһәмияттәге дөвалау-савыктыру урыннарын һәм курортларны үстерүне һәм саклауны тәмин итә;

4) төзелеш, транспорт һәм элемент өлкәсендә:

- муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыра, аның исәбен алып бара, жирлек территориясендә торак төзелеше өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтажлар буларак гражданны исәпкә алуны алып бара;

- торак биналарны торак булмаган биналарга һәм торак булмаган биналарга күчерү турында билгеләнгән тәртиптә карар кабул итә, торак биналарны яңадан урнаштыруны һәм яңадан планлаштыруны килештерә, муниципаль торак фондының торак урыннарын билгеләнгән тәртиптә яшәү өчен яраксыз дип таний;

- жирлектә яшәүче һәм торак шартларын яхшыртуга мохтаж аз керемле гражданны, торак законнары нигезендә торак урыннары белән тәмин итә,

- муниципаль торак фондыннан файдалануны һәм аны саклауны, әлеге фондның торак урыннарының билгеләнгән санитария һәм техник кагыйдәләргә һәм нормаларга, законнарның башка таләпләренә туры килүен тикшереп тора;

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген тәмин итә, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген законнар нигезендә гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыра һәм муниципаль транспорт оешмаларын төзү яисә шартнамә башлангычларында хосусый һәм башка транспорт предприятиеләрен һәм оешмаларын транспорт белән тәмин итү юлы белән халык чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыруны тәмин итә;

- Жирлек территориясендә эшләүче жәмәгать транспортының маршрутларын, хәрәкәт графигын, тукталыш урыннарын раслый яисә килештерә;

- жәмәгать транспорты тукталышлары өчен бүлеп бирелгән урыннарны төзекләндерүне тәмин итә;

- халыкны элементә хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

5) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- Жирлек чикләрендә халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итүне, су чыгаруны, халыкны ягулык белән тәмин итүне оештыра;

- халыкны жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра; базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыруны тәмин итә;

- мәдәният оешмаларының ялын оештыру һәм халыкны хезмәт күрсәтүләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- массакуләм физик культура һәм спорт жирлеге территориясендә үсеш өчен шартлар тәмин итә, жирлек территориясендә спорт объектлары төзелешен стимуллаштыру чараларын күрә, муниципаль торак фонды йортлары янындагы территориядә спорт мәйданчыкларын төзүне һәм карап тотуны, башка муниципаль спорт корылмаларын төзүне һәм карап тотуны тәмин итә,

- халыкның күпләп ял итүе һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыру өчен шартлар тудыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәмин итә;

энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслау һәм гамәлгә ашыру, жирлек чикләрендә муниципаль торак фонды төшкил итә торган күпфатирлы йортларга энергетика тикшерүен үткөрүне оештыру һәм үткөрү, энергияне сак тоту турындагы һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру турындагы законнарда каралган башка чараларны оештыру һәм үткөрү

б) төзекләндерү өлкәсендә:

- көнкүреш калдыкларын һәм чүп-чарны жыюны һәм чыгаруны оештыра;

- поселок территориясен төзекләндерүне һәм яшелләндерүне, торак пунктлар чикләрендә урнашкан урманнардан файдалануны һәм саклауны оештыруны тәмин итә;

- торак пунктларда гражданның урамнарына, мәйданнарына һәм яшәү башка территорияләренә исемнәр бирүне, йортларның нумерациясен билгеләүне,

урамнарны яктыртуны һәм урам исемнәре һәм йорт номерлары булган күрсәткечләр урнаштыруны тәмин итә

7) гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү, халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә:

- жирлек территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә актларының үтәлешен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, жирле үзидарә органнарының һәм дәүләт вазыйфаи затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның хокукларын бозучы актларына карата шикаять бирә;

- Жирлек чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм алардан килгән зыяннарны бетерүдә катнаша;

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткөрүне тәмин итә;

- поселок территориясен һәм халкын табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклауны оештыра һәм гамәлгә ашыруны тәмин итә; гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның жирле резервларын булдыруны тәмин итә;

- үз вәкаләтләре чикләрендә һәм билгеләнгән тәртиптә халыкка гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы яки барлыкка килү турында үз вакытында хәбәр итүне һәм мәгълүмат җиткерүне тәмин итә;

- жирлек территориясендә һәлакәт-коткару хезмәтләренең эшчәнлеген тәмин итә, тәмин итә;

- жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизация эзләү чараларын оештыра һәм тәмин итә;

- су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны тормышка ашыруны тәмин итә;

- жирлек чикләрендә урнашкан жирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният ядкарьләрен) саклауны һәм саклауны гамәлгә ашыра;

- жирлекнең шушы халкына мохтажларга карата федераль закон нигезендә опека һәм попечительлек урнаштыруга ярдәм итә;

- муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, чакыртып алу буенча тавыш бирүне эзләүне һәм уздыруны оештыру һәм матди-техник тәмин итүне Жирлек чикләрен үзгәртү, Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне гамәлгә ашыра;

- җыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыруга, спорт, тамаша һәм башка массакуләм иҗтимагый чаралар үткөрүгә бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

- хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23

июнәндәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

8) жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен башкару өлкәсендә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән:

- жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларын исәпкә алып бара һәм тиешле файдалануны тәмин итә;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы матди ресурслардан һәм финанс чараларынан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен өстәмә файдалануны жирлек Советы карарлары нигезендә тәмин итә;

- жирле үзидарә органнары күрсәтелгән вәкаләтләрне гамәлгә ашыруда катнашу хокукын гамәлгә ашыру турында карар кабул ителгән очракта, жирлек федераль законнар нигезендә үзләренә тапшырылмаган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнаша;

9) башка вәкаләтләр:

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәмин итә;

- үз вәкаләтләре чикләрендә федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элементләренә гамәлгә ашыра;

- Гражданның элекке Уставның 7 статьясындагы 1 пунктының 8, 9, 15 һәм 19 бүлекләрендә каралган Жирлекнең жирле эһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү максатларында күчәргечләр өчен социаль эһәмияткә ия эшләрне (шул исәптән дежурстволарны) ирекле нигездә башкаруга жәлеп итү турында карар кабул итә һәм аларны уздыруны оештыра.

Социаль эһәмияткә ия эшләргә махсус һөнәри эзерлек таләп ителми торган эшләр генә кертеләргә мөмкин.

Социаль эһәмияткә ия эшләрне башкаруга хезмәткә сәләтле балигъ булган кешеләр жәлеп ителәргә мөмкин Жирлек халкының төп эшеннән азат булган яки укудан азат булган вакыты өч айга бер тапкырдан да артмаска тиеш. Шул ук вакытта социаль эһәмиятле эшләрнең озынлыгы рәттән дүрт сәгатәтән артык була алмый;

- Жирлекнең жирле эһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләрне, законнарда, элекке Устав тарафыннан кертелгән вәкаләтләрдән тыш, Жирлек Советы, Жирлек башлыгы яисә жирле үзидарәнең башка органнары компетенциясенә жирлек Советы карарлары белән гамәлгә ашыра.

«75 статья. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару, халыкка житкерү һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе.

1. Жирлек Советы карарлары, әгәр карар үз карары белән башкасы билгеләнмәгән булса, кабул ителгән көннән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Салымнар һәм жыемнар турында Жирлекнең хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Жирлек Уставын кабул итү яисә элекке Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Совет карарлары федераль законда, элекке Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Жирлек башлыгының, Башкарма комитетның хокукый актлары, әгәр актлар үзләре тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аларга кул куйган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль хокукый актлар аларны рәсми бастырып чыгарганнан һәм халыкка житкәргәннән соң үз көченә керә.

4. һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, аңа имза салу датасы (Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен - шулай ук

аны Жирлек Советы кабул иткән дата), теркәү номеры, хокукий акты имзалаган вазыйфаи зат исеме булырга тиеш.

5. Жирлек бюджеты турында, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында, аны юкка чыгару турында һәм аның гамәлдә булуын туктатып тору турында, жирле салымнар һәм җыемнар билгеләү турында карар, шулай ук Жирлек советы, Жирлек башлыгы, Башкарма комитеты кабул иткән башка норматив хокукий актлар аларны кабул иткән көннән алып җиде көн эчендә рәсми рәвештә басылып чыгарга һәм халыкка җиткерелергә тиеш, моңа федераль закон белән таратылуы чикләнгән белешмәләр булган муниципаль хокукий актлар яисә аларның аерым нигезләмәләре керми.

6. Шулай ук жирле референдумны билгеләү турында, Жирлекне үзгөртү, үзгөртеп кору, Жирлек башлыгын сайлау, жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап һәм законнар нигезендә башка актлар буенча норматив булмаган хокукий актлар һичшиксез рәсми бастырып чыгарылырга һәм халыкка игълан ителергә тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә рәсми бастырып чыгару һәм халыкка игълан итү мәҗбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукий актлар, аларны чыгарган органнар яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары карары буенча бастырып чыгарылырга яисә халыкка җиткерелергә мөмкин.

8. Басып чыгарганда һәм халыкка җиткөргөндә муниципаль хокукий акт реквизитлары, “Волжская Новь” район газетасының чыгу датасы, Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында урнаштыру датасы, авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнашу датасы күрсәтелә.

9. Муниципаль норматив һәм башка хокукий актларны рәсми бастырып чыгару «Волжская новь» район газетасында аларның тулы текстын бастырып чыгару яисә аларның тулы текстын Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Өстәмә муниципаль норматив хокукий актлар Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Порталында Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга мөмкин.

10. Муниципаль норматив һәм башка хокукий актларны халыкка җиткерү аларның тулы текстын жирлекнең торак пунктлары территориясендә мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән аларны гомуми игътибарга җиткерүдән гыйбарәт. Күрсәтелгән мәгълүмат стендлары, аларның урнашу урыннары жирлек советы тарафыннан раслана һәм жирлектә яшәүчеләрнең норматив һәм башка хокукий актлары тексты белән каршылыксыз танышу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш. Муниципаль норматив һәм башка хокукий актлар күрсәтелгән мәгълүмат стендларында аларны урнаштыру датасыннан 30 көн эчендә булырга тиеш».

Статья 97. Жирлек Уставы проекты эзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары проекты Жирлек Советы депутатларының советына, Жирлек Советы җитәкчесенең, башкарма комитет җитәкчесенең, территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының, гражданның инициатив төркемнәренең кертелергә мөмкин.

2. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты эзерләү өчен Жирлек Советы карары белән махсус комиссия төзелергә мөмкин. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан

Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Жирлек проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары проекты, аларны карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, Жирлек советы тарафыннан күрсәтелгән Устав проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибенең, Жирлек Советының күрсәтелгән карары проектына карата, шулай ук гражданның аны фикер алышуда катнашу тәртибенең бер үк вакытта бастырып чыгарылуы (халыкка житкерелергә) тиеш. Жирлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук жирлек уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, устав (устав) яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы конституциясе (уставы) нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очракта, гражданның аны фикер алышуда катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару, исәпкә алу таләп ителми.

4. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары буенча жирлек Советы утырышында аларны карау алдыннан әлеге Уставның 19 статьясы нигезендә гавами тыңлаулар уздырыла.